Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучності Сила!

SVOBODA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 9-го січня 1913. Ч. 2. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, January 9, 1913. N. 2.

З Новим Роком.

Час скоро минає тай не вертає — говорить наша приповідка. По цілім божім сьвіті час мірить ся однаковою мірою; він всюди однаковий, а прецінь не всюди і не кождому він однаково служить...

Нигде мабуть не минає час так швидко, як в Америці — говорять нераз наші люди. Так воно є справді, а чому? — Бо в Америці нема такої біди та нужди, як у инший краях. Тяжко тут наші люди працюють, далеко тяжше ніж приміром у старім краю на ріли, але за те мають вони за свою працю і відповідну заплату. Не думаємо тут про заплату грішми, бо вона на ділі не така то й дуже велика; ми маємо на думці заплату иншого рода, а се: американська свобода.

Один чоловік заробляє більші гроші, другий менші. Грошева платня робітника залежить по більшій части від його спосібностий і від тої праці, яку він виконує. Один робітник заробляє більше, другий менше, але оба вони користують ся тими самими правами і привілеями; один і другий почувають себе людьми вільними, бо тут „фрі контри", вільний, свобідний край!

Може не кождий з нас розуміє добре сю американську свободу; може не кождий з нас користує ся як треба сею свободою; може неодин з нас надуживає навіть сеї свободи — але всі ми мусимо признати, що свобода в Америці є, що вона ріжнить ся значно від свободи в „конституційній" Австрії, а зі „свободою" в російськім царстві — її навіть було би гріхом порівнувати!

Ся певність, що в Америці кождий чоловік, хочби навіть найбіднійший, почуває себе справді чоловіком, а не якимсь-там рабом чи навіть звичайною робучою худобою, — ся, кажемо, певність, ся сьвідомість людського достоїнства спричинює у американського горожанина безжурність і вдоволене, і тому у него час біжить швидко, далеко швидше ніж „підданому" австрійському чи російському. Для прикладу поставмо побіч себе робітника американського з його денним заробітком і з його свободою — з робітником приміром галицьким з його нужденною платнею і з його „робітницькими правами", а побачимо зараз, чому у першого з них час біжить скоро, а у другого лізе ліниво, наче той слимак або черепаха.

Майже усі американські Русини (з виїмком нечисленного ще молодого покоління) зазнали у своїм житю подвійної долі: по тамтім боці океану час волік ся нам поволи; по сім боці океану сей самий час летить нам стрілою. Побувавши — як то кажуть — і під столом і на столі, ми повинні розуміти і відчувати біду та горе тих, котрим ще доси час іде дуже, дуже поволи! Маємо на думці наших старокраєвих братів, котрих недоля пригнула уже до самої землі. Про їх „гаразди" ми знаємо доволі з наших часописий, знаємо з тих приватних листів, які вони до нас пишуть, знаємо і з власних уст тих іміґрантів, котрі тепер сюди приїзджають. Богато ми знаємо всілякої всячини про потреби старого краю, але чи робимо ми для того рідного краю те, що повинні робити ті люди, котрим час летить швидко?... Тих кількасот долярів річно, зібраних нами на народні цілі в Галичині — се суся милостиня! Ох, якіж то ми великодушні!... Та бо і та нужденна милостиня — хто її зложив? Одиниці, нечисленні одиниці і то по більшій части прості наші робітники, котрим навіть тут в Америці час іде дуже поволи!... А де то наші „верхи" дівають ся? Де ті „вибрані голови", що то тільки уміють громами кидати на невдячність руського хлопа?... Не трудіть ся, добрі люди, бо ви їх і зі сьвічкою в білий день не знайдете! Як їм час буде іти трошечки повільнійше ніж звичайно, то вони тоді самі до вас прийдуть...

Не годилоб ся з нинішною дниною та ще у новорічній статі говорити отсї гіркі слова, алеж — годі! Хто не почуває ся до вини, той нам вибачить; когож сей „перець" залоскоче трошки у носі — сей має нагоду пчихнути собі на здоровлечко, тай... ну, тай поправити ся і розпочати з новим роком нове житє. Гнівати ся за правду нема потреби, а особливо в тім випадку, де розходить ся не о амбіцію одиниць, але о амбіцію цілого народа.

Як мерзимо ся усіми народними галапасами, усіми самолюбами і недбайками, так знов клонимо чоло перед усіми тими, що з своїх убогих столів знайдуть ще маленьку окрушинку для брата свого. Честь і вічна слава нехай буде тим американським Русинам, що памятають за себе, за свої родини і за свій рідний край! Нехай ті жертви, які вони в протягу минулого року зложили на престол своєї вітчини, поверне їм Бог сторицею!

Ще не минув тиждень, ще і сьогодня несуть ся у воздусі слова: спокій людям доброї волі! Того то божого спокою, того щастя і внутрішного вдоволеня желаємо всім нашим Родимцям з новим тисяч девятьсот тринайцятим роком! Нехай Вам, Братя і Сестри, сей Новий Рік принесе усе те, що Вам до щастя потрібне: кріпке здоровлє при праці, повне і цілковите вдоволенє при забаві та веселі і безжурні думки при відпочинку. Усім родичам желаємо потїхи з їх діточок; усім діточкам — щоб росли здорово на втіху своїх любих батьків, а на славу Американській Руси і всьому нашому народови. Всім нашим братам-робітникам, котрі працюють тяжко у небезпечних фабриках і копальнях, желаємо, щоб Господь Бог хоронив їх кождої хвилї від нещасливого випадку, та щоб стеріг їх здоровлє і житє для тих, котрі їх серцю милі і дорогі. Всїм членам Р. Н. Союза желаємо божого благословеньства, а до всїх наших дописувателів, читачів і прихильників кличемо грімко: здорові будьте, Панове Громадо! Гаразд!

ЧЕСНІ СОЮЗОВЦІ!

З НОВИМ ТИСЯЧ ДЕВЯТЬСОТ ТРИНАЙЦЯТИМ РОКОМ желаємо Вам, дорогі Братя і Сестри, здоровля, щастя, як найліпшого поводженя у Вашій праці і особистих інтересах, та повно всякого гаразду. Нехай Всевишний наділить Вас своїм благословеньством та своєю небесною ласкою і нехай сповнить всї Ваші бажаня і мрії!

В імени Руського Народного Союза, який ми перед Вами і перед цілим сьвітом заступаємо, просимо Вас, чесні Союзовці, о одну маленьку жертву, о один маленький презент для нашої любої орґанізації: нехай кождий і кожда з Вас приєднає до Руського Народного Союза ОДНОГО ЧЛЕНА. Се буде Ваш новорічний дарунок для Вашої власної орґанізації. О сю невеличку жертву просить умильно

ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

VI. Справоздане гол. Касієра, п. Алексея Шаршоня.

У своїм справозданю заявив п. Шаршонь, що його книги годять ся в цілости з книгами гол. фінансового секретаря. Всї приходи і розходи Р. Н. Союза, всї рахунки і позиції є такі самі і записані в тім самім порядку, як і у п. Ядловського. Одинока річ, якої нема у гол. фін. секретаря, се банкові книжочки, котрі він предкладає Конвенції, зглядно шконтруючій комісії до провіреня. Загальна сума, зазначена на тих книжочках, є така сама, як і загальна сума, подана у справозданю гол. фін. секретаря. Позаяк гол. касієр не мав потреби відчитувати перед Конвенцією усего того, що було вже читане гол. фінансовим секретарем, то справоздане п. Шаршоня скінчило ся на переданю банкових книжочок шконтруючій комісії.

VII. Справоздане гол. Орґанізатора, п. Ілії Моранця.

Справоздане сего гол. урядника було також коротке. Він оповів в головних зарисах історію орґанізованя відділів і членів до Р. Н. Союза, скількість членів приступивших до нашої орґанізації за час його урядованя і подав назвиска тих місцевих орґанізаторів, котрі разом з ним трудили ся у приєднуваню нових членів до Р. Н. Союза. Найбільше визначили ся в тім ділі пп. Й. Ялечко і М. Вілянський.

VIII. Справоздане Контрольної Комісії.

Справоздавцем контрольної комісії був о. В. Балог як предсідатель сеїж комісії. Він подав наперед дати і скількість відбутих контроль за час 2-х літ, а відтак відчитав осібно всі загальні приходи і розходи Р. Н. Союза і Р. Молод. Союза з кождої відбутої контролі. При кінци показало ся, що контрольна комісія не знайшла в діловодстві членів Екзекутивного Комітету ніяких неправильностий, і що се діловодство було ведене дотичними гол. урядниками дуже солідно і совісно. З тої причини о. Балог ставить іменем контрольної комісії внесене, щоби Конвенция уділила уступаючому гол. Видїлови вотум довіря і подяку за його щиру працю. На запитане, що має зробити тепер з бондами головних урядників, які були у него в переховуваню, Конвенція рішила, щоби предсідатель контр. комісії задержав ті бонди у себе, аж доки не буде вибрана нова контр. комісія. По виборі нової контр. комісії о. Балог має усі бонди передати в руки нового предсідателя сеї комісії.

На тім закінчило ся передполудневе засідане і делеґати та урядники розійшли ся на обід.

(Дальше буде).

В СПРАВІ СЕГОРІЧНОГО КАЛЄНДАРЯ Р. Н. СОЮЗА.

Сегорічний калєндар Р. Н. Союза почне ся розсилати всім відділам Р. Н. Союза в другій половині сего місяця. Припізнене наступило з причин технїчних, а іменно ізза недостачі своїх власних машин. Одинока друкарська машина „Свободи" занята весь час друкованєм обох часописий, а через те калєндар треба було дати друкувати чужій друкарні в Ню Йорку. Ся анґлійська друкарня має завсїгди богато инших подібних робіт, тай через те друкованє нашого калєндаря йшло дуже пиняво і припізнило ся о цілий місяць. На будуче вже того припізненя не буде, бо саме тепер справить ся для „Свободи" другу друкарську машину, а тоді не треба вже буде удавати ся з деякими друкарськими роботами по чужих друкарнях. Подаючи се оправданє до відома всїх членів нашої орґанізації, просимо отсим о вибачність. Не наша вина, що калєндар припізнив ся, то й відповідати за се не можемо

ГОЛ. УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

Дописи.

З Jersey City, N. J.

В місяцю грудню м. р. мав я нагоду відвідати одної неділї руську кольонію в Мілвіл, Н. Дж. в цїли зорґанізованя нового відділу Р. Н. Союза. Місто Мілвіл находить ся в дуже гарнім положеню недалеко Філядельфії, а кількадесять миль на полудне від Ню Йорку. Наші Русини поселяють ся на західній части міста Мілвіл, всего 20 хвиль ходу з кольонії до середини міста. До тепер є там уже понад 140 родин, котрі закупили землї під будову. Самих Русинів є висше 100 родин, а решта Поляки, Словаки і Нїмцї. Компанїя, котра розпродує сю землю (Ді Юропіен Колонізейшен Ко.), дарувала руській громадї 5 акрів землї під будову народної інституції і церкви. Наші люди працюють переважно по бавовняних фабриках, шклярнях і т. п., а декотрі працюють на фармах. Роботи тут є доволї, а й платня добра.

Не хотїло ся менї вірити, щоби в такій малій місцевости було так много занятя для кождого, чи то фахового чи звичайного робітника зглядно робітниці. Приїхавши з раня, мав я нагоду звидїти цїлу околицю сего міста і околицю руської кольонії. Ся кольонія буде небавом пригадувати нам правдиве руське село в старім краю.

На четверту годину по полудни був заповіджений мітінґ в цїли заложеня братства в сїй місцевости. До галї товаришили менї пп. В. Морозович, П. Процишин і В. Матолич, котрі то власне постарали ся о зібране людий в тій справі. В означенім часї зібрав ся доволї спорий гурток мужчин, а між ними кілька гарних руських дївчат. Всї були цікаві, по що їх до сеї галї скликали.

Перший забрав голос п. Василь Матолич і пояснив зібраним потребу своєї народної орґанїзації в Мілвіл, Н. Дж. Другий з черги промовляв п. Василь Морозович, який у своїй коротенькій але річевій промові вказав на користи зорґанїзованих в якімсь товаристві членів. Між иншим пояснив, яка є ріжниця межи чоловіком, котрий належить до орґанїзації, а чоловіком, котрий нїгде не належить, а лиш ходить одинцем, і яка доля чекає першого, а яка другого. При кінци своєї мови заохотив присутних, щоби заложили місцеве братство, а пізнїйше вписались до Р. Н. Союза. В тій цїли — кінчив бесїдник — приїхав тут п. Угорчак, котрий вас поучить, як заложити братство і як опісля вписати ся в члени Р. Н. Союза.

По бесїдї п. Морозовича зголосило ся зараз 20 членів мужеського і женського пола і вони заложили собі Братство сьв. Василія Великого, вибравши ось таких місцевих урядників: В. Морозович, предс.; С. Демус, кас.; П. Процишин, секр.

По виборі урядників удїлено голосу низше підписаному. В своїй промові предложив я присутним цїли нашої орґанїзації, потребу членьства кождому, без ріжниці на стан і вік, та користи, які має кождий член чи членкиня, що належить до Р. Н. Союза.

По коротких нарадах та дискусіях ухвалено одноголосно приступити до Р. Н. Союза яко підрядний відділ. По сїй ухвалї приступлено до виповнюваня декляраций, а прикликаний лїкар виповнював рівночасно лїкарські сьвідоцтва.

На гали зауважав я еще з початку зборів кількох незнаних менї панів, з котрих два забирали пізнїйше голос і промовляли в користь Р. Н. С. По скінченю своїх бесїд вони представили ся менї. Се були члени Р. Н. Союза з відділу 105 в Філядельфії, а їх назвиска: Григорій Шаґала і Мих. Кирилюк.

На тих зборах був присутний і майор (посадник) міста Мілвіл, п. Фред В. Вейр. Він є з роду Американець, але до Славян відносить ся дуже прихильно. В розмові зі мною він сказав, що зі всїх замешкалих тут Славян уподобав собі найбільше Русинів. Він власне постарав ся о безплатну галю на сї збори і сам від початку аж до кінця пересидів на сїм мітинґу, слїдячи цікаво кождий рух на гали, аж доки предсїдатель зборів, п. Морозович не замкнув мітинґу молитвою. Майор Вейр запевняв мене також, що з весною 1913 р. має у тій місцевости пійти в рух нова велика бавовняна фабрика, і він хотїв би мати тут як найбільше наших руських людий до роботи.

Одна річ мене дуже заінтересувала, а й подобалась менї. В місті Мілвіл живе понад 17 тисяч мешканців, а нема там ані одного сальону (корчми). Се дійсно гарна і примірна місцевість, бо нарід завсїгди тверезий, а через те дбає більше про свою будучність. Центи, котрі би мав промарнувати на пітнику, уживає на щось пожиточного. Приміром тяжко знайти родину, котра би не мала кусника своєї власної землї.

От таке то враженє виніс я з Мілвіл, Н. Дж. На сїм місци, желаю всїм нашим Русинам, щоби могли дійти до свого власного куска землї, та щоби не потрібували тиняти ся по великомійських дірах, нераз без працї та цента при души.

Мих. Угорчак.

З Kansas City, Kan.

Не минуло еще три роки як в Канзас Сіти почали осідати Русини-Українцї. Позаяк робота іде тут завсїгди добре, тож декотрі більше запопадливі суть властителями домів. Інтелїґенциї нема у нас жадної ані „бізнесменів", тож і рух просьвітний поміж нашими Українцями слабий, а в додатку є тут досить неграмотних, з котрими трудно довести до якогось дїла.

Недавно заложили ми Братство сьв. Володимира, від. 323 Р. Н. С. До тепер числить наше Братство понад 30 членів, а всїх Русинів-Українців (позаяк тут инша партия не істнує) буде тут около 300 душ. А деж та решта? — спитаєте. Инші ходять самопас, та ще до того половина з них спольщені до тої степени, що вже цураю ся своєї рідної мови, а величають ся чужою, т. є. польскою.

Щоб ратувати тих несьвідомих своїх братів перед винароденем, починають тутешні заможнїйші Русини проектувати заложене гр.-кат. парохії, до котрої належалиб Русини і з Канзас Сіти, Мо.

Дорогі Братя! Злучім ся рука в руку і не зіставаймо позаду всїх Русинів на американській земли. Возьмім ся щиро до сего великого дїла в імя Боже, щоб і ми колись могли дочекатись своєї бодай маленької церковцї, котра би нас могла пригорнути під свій покров і вибавити від національної загибели.

М. К.

Член Бр. сьв. Волод., від. 323 Р. Н. С.

З Cohoes, N. Y.

На тутешній сценї в церковній галї бачилисьмо в недїлю дня 22. грудня 1912 р. красний николаївський вечерок, на котрий згромадилось богато місцевих і позамісцевих гостий. Коли піднесла ся куртина, побачили всї на гарно прибраній естрадї цїлий рій руської дїтвори з своїм діриґентом і отцем духовним.

По вступнім слові, виголошенім о. А. Пеленським, почав ся попис дїтий. Хотяй поміж діточками було найбільше 5 і 6-лїтних артистів, то прецїнь своїми девічими і чистими голосочками відсьпівали вони зовсїм бездоганно в два і три голоси вязанку добірних пісень: „Гей там дїтвора руська йде", „Чом, чом, земле моя", „Поставали козаченьки" і „My country". Коли чуло ся ті гарні патріотичні руські пісоньки, то мимоволї насувалось питане, чи справдї ту в Америцї роджена руська дїтвора буде нести і гуртуватись під свій синьо-жовтий стяг? І чи справдї ся синьо-жовта краска зі скалою і львом не зблякне колись на білочервону зі синьою плямою, покритою [illegible] звіздами?... Ось так тут в Америцї буває, що поки еще молоде і чисте серцем, то устами своїми щебече: „цом, цом, цом, земле моя, так люба ти менї"... а підросте — пропало! Тогди звичайно вже соромить ся рідної бесїди, а шварґоче виключно по анґлійськи і топить ся безповоротно в морю Вашинґтона.

Може найкрасшою точкою сего сьвято-николаївського вечерка була декламація, виголошена Елисаветою Ренчковською; ся дївчинка вже від кількох лїт пописує ся на когуськім сценї і своїм таланом та здібностями чимраз більше всїх потягає. Сим разом вона знаменито віддеклямувала „Тополю" Шевченка; всї присутні з напруженою увагою слїдили її слова: про нещасну дївчину, про бабусю і її зїлля, що тільки лиха наробило... Одно, що порадивбим нашим декляматорам, се: не уживати жадних рухів при декляматиях; руки можуть свобідно держати книжку, або мож їх укрити за собою, а не будуть нїкому „заваджати" (сего послїдного способу придержують ся Американцї).

Відтак наступило представлене „Подорож сьв. Николая", в котрім (з винятком ролї сьв. Николая знаменито відограної Петром Ропїцьким) взяли участь слїдуючі дїти: Анна Копча (бабуся), Дм. Дзямба (Петрусь), Ів. Ядлош (Федьо), Анна Туз (Орися), Ів. Кавка (наймит), М. Михайляк (жид), М. Гощиц (чортик) і Анна Копча, мол. (ангел).

Гра малих акторів була вдоволяюча і треба на тім місци признати всїм тут родженим нашим „артистам", що вони дуже часто о много лїпше і сьмілїйше заховують ся на сценї підчас пописів хоральних і драматичних нїж наші „імпортовані аматори"; не хотївбим тут згадувати і о тім бридкім черваку, що точить наші й так слабонькі естради вечеркові, а саме о тім, що многі наші неоглядні вечерковцї для лїпшої „відваги" уживають медицини з салунової аптики і потім попиті місто гри і естетичного настрою показують дива і своїм простацтвом понижають і допчуть в очах своїх і чужих честь свою і того народу, до котрого належуть.

Вечерок сей закінчив ся розданєм дарунків і виграмкою. Думаю, що з сего вечерка виходили всї з задоволенєм, а вже найбільше тїшились дїти своїми дарунками. Приготовленєм сего вечерка т. є. вишколенєм хору і режісерією, що безперечно взяло много трудів і працї, заняв ся когуський дякоучитель п. С. Яґелло, котрим когуська парохія може повеличатись.

В кінцевій своїй бесїдї о. А. Пеленський, неструджений народний робітник, між иншим зазначив, що в Когус народний, патріотичний рух не згине! — Дай Боже!

Гість.

З нашої бувальщини.

Дня 6. грудня минуло 109 років з того часу, як помер останнїй представник автономічної України, останнїй кошовий отаман славного війська запорожського Петро Кальнишевський. Помер в Соловецькім монастири, на далекій півночи над Білим морем, куди був засланий після зруйнованя Сїчи Запорожської. Там він просидів 12 років, замурований в камяній келїї без вікон і дверий, — була тільки невеличка щілина, куди йому подавали їду. Через 12 років перевели його в темний каземат, де він просидів ще 13 років, майже не виходячи. Йому заборонено розмовляти з ким би не було, нїхто не мав права і до нього заговорити. Тільки тричи на рік, і то під сторожию, на Різдво, на Великдень і Спаса йому дозволяли піти до церкви. Так останнїй кошовий славної Сїчи Запорожської Петро Кальнишевський прожив-промучив ся в підземели двайцять пять років. В марті 1801 року хоч і був виданий указ про його визволене, але він, маючи на плечах сто лїт, не хотїв кидати Соловецького монастиря, де пробув чверть столїтя, там він і умер, маючи 112 лїт.

Деяким прочанам у самому початку XIX. віку довело ся бачити Кальнишевського. Він був одягнений у жупанї з синьої китайки, з двома рядами ґузиків. Кажуть, що він цікавив ся, розпитував людий, „хто тепер царем" і чи всьо гаразд на Українї. Та нїхто не міг нїчого йому сказати, а тим більше служачі люди, — бояли ся всї, бо розмова з ним була цїлком заборонена. В останнї часи він дуже схуд, зігнув ся і неначе висох, був увесь білий і вже слїпий від старости.

Задумавши зруйнувати Запорожську Сїч, цариця Катерина потайки післала на Запороже дві великі армії, — всього до 80.000 війська. Одна армія заняла запорожські „паланки" (округи, повіти), а друга з ґенералом Текелїєм підступила і окружила Запорожську Сїч 5-ого ст. ст. червня 1775 р. Ґенерал Текелї післав в Сїч сказати, що більше Сїчи не має бути, а Запорожцї повинні вийти й покинути Запороже по своїй добрій волї. Коли-ж Запорожцї на се не згодять ся, то московське військо, якого коло Сїчи стояло більше 40.000, силою візьме Сїч і зруйнує все до крихти. Було богато Запорожців, котрі не хотїли віддати Сїч-Мати і хотїли бити ся з московським військом, хочби й „кулаками", як сьпіває ть ся в однїй піснї, присьвяченій зруйнованю Сїчи, але перемогла та частина Запорожців, котрі умовляли не проливати християнської крови. І Сїч здала ся на волю і ласку ґенерала Текелїя. Коли вся старшина прибула до нього, то він нїби то прихильно приняв її з кошовим отаманом Петром Кальнишевським по переду. Але трохи згодом звелїв кошового отамана і всю старшину арештувати. Всї вони були засуджені на смертну кару. Але заходами всесильного тодї вельможі, цариціного фаворита-коханця Потемкина, вони були „помилувані" і засуджені на досмертну неволю в тяжкім засланю в тюремних або монастирських каземтах. Петра Кальнишевського Текелї зараз відпровадив до Петербурга, де він просидів рік в петропавловській кріпости; а в 1776 р. був засланий на „вѣчное заточеніе" в темнім, вохкім підземельнім казематї Соловецького монастиря, де він, як сказано висше, перші дванайцять років був цїлком замурований.

Військовий писар Іван Глоба був засланий в Сибір і там помер в 1790 р. у Білозерському монастирі. Військовий судія Павло Головатий був засланий в Тобольський монастир; йому заборонили ходити навіть до церкви. Крім того — полковників Пелеха, Порохню, Кулика та Чорного, курінного атамана Головка і ще богато де-кого зі старшини заслано і посаджено по тюрмах та казематах, де вони всї й загинули, не побачивши й сьвітла божого. А спитати ся, за що ті люди терпіли таку муку; вони-ж всї умовляли Запорожців не бити ся з московським військом і віддати Сїч, не проливаючи християнської крови. Тільки за те, що мали нещастє бути в той сумний час старшиною запорожською. От і вся їх провина.

Землї війська запорожського були пороздавані царицею Катериною ріжним московським вельможам в десятки і сотки тисяч десятин в однї руки. Крім того богато земель роздано чужосторонним переселенцям — найбільше Нїмцям, Грекам, Арнавтам, Волохам і т. д. А самі господарі-Запорожцї мусїли кидати рідний край, политий кровю тай шукати собі пристановища в Туреччинї, з якою все воювали, проти якої бороли ся разом з московським військом при тій-же цариці Катеринї перед самим зруйнованєм Сїчи. В Туреччину пішло тодї шукати красшої долї 40.000 душ.

Запорожське „лицарство" відгравало велику культурну ролю в страшні часи монґольсько-татарського і турецького пнованя: воно було оборонцем не тільки України, але й цїлої Европи: своїми могутнїми грудьми перші виступали проти татарських орд і боронили від їх нападів полудньово-східну Европу. У великій прислузї було Запороже для Польщі, а опісля й Росії з часу сполуки України з Москвою, а особливо в останнї часи боротьби з кримськими Татарами та війн з Туреччиною. Богато, цїлі ріки крови пролили Запорожцї, обороняючи і свій край і допомагаючи Росії в тяжких війнах і не тільки з Татарами та з Турками, а і в далеких північних краях зі Шведом і т. д., не кажучи вже про несчислимі матеріяльні втрати, бо мусїли самі все потрібне для походу споряджати своїм коштом. Та ще після війни зі Шведом, як се бувало за царя Петра І., конї відбирали у Запорожців, віддавали драґунам, а самих примушували рити „канали" в Петербурзї, на Ладозї і т. д., де вони гинули десятками тисяч, працюючи часом по пояс в болотї, від голоду, холоду і всяких хороб. Гинуло чимало й в дорозї, повертаючись до дому у пізну осїнь, де часом і зима заставала їх змучених, хорих та калїк по тяжкій війнї та ще тяжшій канальській пекельній роботї, бо мусїли з Петербурга по невилазнім болотї, під холодним дощем або по глибоких снїгах іти пішки до дому, бо їх конї зістались у драґунів. І за все те, за те, що Запороже своєю кровю підготовило і зберегло великий та безлїч богатий край для Росії, — така подяка

КАЛЄНДАР.

СІЧЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
9	Четвер	Стефана перв.
10	Пятн.	Муч. в Ником.
11	Субота	Діт. уб. в Вифл.
12	Неділя	По Рожд. Анізи
13	Понед.	Меланії
14	Вівтор.	Нов. Рік, Вас.
15	Середа	Сильвестра

НОВИНКИ.

До наших читачів. Продовжене повісти „Принц і нуждар" почнемо друкувати дальше аж з слідуючим (3) числом „Свободи". Перервало ся сю повість з тої причини, що 1-ше число, яко сьвяточне, мало становити для себе окрему цілість, а в теперішнім знов числі забракло місця. Се число виходить тільки на 8 сторін іза недостачі часу, бо робітники друкарні сьвяткували руське Різдво. Усї дальші числа виходити-муть правильно на 12 сторін, а тим самим друковане повісти не буде вже перериване.

До наших дописувателів. Ще раз просимо наших П. Т. дописувателів о терпеливість і вирозумілість. На дописи ми не можемо посьвятити більше як одну сторону нашої часописи. А тих дописий є, хвалити Бога, ціла купка!... Щоби їх позбути ся за одни раз, треба би хиба задрукувати ними ціле число „Свободи", або й два, а се прецінь неможливо, бо друкувати ся мусить наперед те, що для читачів представляє більший інтерес. На кожду надіслану нам допись прийде своя черга, а хоч деякі з тих дописий будуть трошки переавдені, то на те нема ради! Тим нашим дописувателям, котрі дуже нетерпеливлять ся, а навіть гнівають ся на нас за нескоре поміщене їх дописий, скажемо на потіху: лїпше пізно, як ніколи... Ми раді би кождому догодити, але як годі — то годі!

Русини-лікарі в армії полудневих Славян. На звістку, що Болгарія виповіла Туреччині війну, виїхав зараз до Болгарії як добровільця лікар в Болехові д-р Константин Ікалович. Він був вже в Болгарії через 10 літ прибічним лікарем тодішного князя, а теперішного короля Фердинанда. По десятилітній службі пішов він на пенсію і обняв місце лікаря в своїх родинних сторонах в Болехові. Коли повстала тепер воєнна метушня на Балкані, виїхав він до Болгарії. З приводу неприсутности короля його приняла королева дуже ввічливо і на її запросини замешкав в королівськім конаку. Зі сторони болгарської предкладають йому пропозицію, щоби постійно лишив ся в Болгарії. Разом з них виїхало ще двох лікарів Українців.

Польська справедливість. В буджеті краєвого фонду на 1912 рік визначив був галицький сойм суму 10.000 К на підмоги для українських і польських сокільських товариств. З українських Соколів дістали: львівський 300 корон, станиславівський 100 кор., коломийський 100 корон, чортківський 75 кор. Сеї то усі українські Соколи дістали разом 575 корон, а польські 9.425 кор.! Коментарі злишні.

Жертви російської мобілізації. Японці дали ся добре в знаки Росії і тому тепер, коли Росія зачала мобілізувати ся, день денно утікає богато Москалів за границю. Цілі родини покидають Росію і волїють жити в голоді і холоді, щоби тільки втічи перед війною з Австрією, перед котрою мають ще більший страх, як перед японською. Недавно через границю в Сіняві з Збаращині перекрало ся двох російських дезертирів. Салдат, котрий стояв на варті, завважив їх вже на галицькім боці так далеко, що вже не міг стріляти. В страху перед карою сам відобрав собі жите.

Проч з кацапами! До філії української гімназії у Львові ходить богато кацапів, вихованців москвофільських бурс. Вони безнастанно доносять дирекції на своїх товаришів Українців, ображають їх, а в послідних часах почали грозити, що „скоро прийде день заплати" за кривди, які нїби то діють ся москвофілам в Австрії. Тим днем заплати має бути прихід до Галичини російських військ, котрі мають розправити ся з Українцями та Поляками. Українцям не стало вже терпцю слухати тих кацапських погроз і ось минулого місяця всї покинули школу, заявляючи, що так довго не будуть входити до кляс, доки дирекція не усуне кацапів до инших комнат. Крім того демонстранти в числі кількасот осіб удали ся під намісництво і відсьпівали цісарський гимн „Боже буди покровитель". На другий день українська молодіж повернула до школи, бо дирекція дала запевнене, що вкоротить буту молодих кацапиків.

Відносини над російською границею. З Мельца пишуть, що надграничні російські сторожі, споряджені сюди з „самого серця" російської імперії, безупинно нападають на пограничні австрійські села, допускають ся крадежий і непокоять мешканців. Російські салдати стріляють до кождого, хто тільки появить ся на галицькім березі Висли так, що мешканці побережних сїл не можуть навіть дістати ся до своїх побережних піль і ґрунтів.

Кровавий прапор. В горах Родопе Болгари взяли в часї теперішної війни до неволї пятьох Турків а з ними забрали турецький прапор з півмісяцем. Прапор був так пересяклий кровю, що годї було пізнати, якої він краски. Запитані, яка сему причина, відповіли, що під тим прапором Турки вирізали в 1876 р. 5.000 болгарських повстанців в місцевости Батаку. Місцевого сьвященика Турки спекли тоді живцем на сковороді (пательні) а малї діти й немовлята кидали до поблизького бездонного багна, по болгарськи батаку, від чого місточко одержало нову назву. В церкви, де схоронила ся решта людий, полишилась гора трупів, висока на звиш два метри.

Коні для австрійської армії. Число коний, якого потребує австрійська оружна сила, виносить в часї мира 61.000 коний до їзди верхом, а 7.100 до тягла. Але тому, що не потребує ся всїх тих коний в часї мира, сотворено в Австрії інституцію т. зв. „урльопованих" коний. Частину вправлених коний віддає ся до приватного ужитку, при чім той, що бере коня, з'обовязує ся удержувати бездоганно і що року давати його до військових вправ і ставляти до огляди, а на випадок мобілізації звернути його до 24 годин назад до реґіменту. Хто занедбує коня; дістає кару, хто-ж добре держить коня, дістає премію. Такий кінь переходить у Австрії за 6, а в Угорщині за 5 років на власність господаря. Більшу часть коний доповняє ся в часї мира доросл̈ими кіньми, а яких 20% купують лошаків, яких опісля раціонально ховає ся. В часї мобілізації потрібно в короткім часї поставити 190.000 коний. Щоби се уможливити, з'обовязаний кождий власти тель коний на підставі закона про доставу коний віддати коня, що здібний до війни, за малу ціну до ужитку держави. Що десять років переводить ся обчислене коний, а що два або три роки обзирає коні комісія, що складає ся з офіцирів кавалерії і політичної власти, і ділить їх на здібні і нездібні. В часї мобілізації дістають властителі коний завізване, щоби їх приставили, при чім їм платить ся 10% висшу ціну як вона нормально виносить (тепер виносить ціна ремонт 700 К). Як би й в такім разі не було досить коний, то тогди коні оцінює ся і відбирає ся властителям насильно.

Воєнні страти Болгарії. Обчисляють, що Болгари мали доси 50.000 ранених і 20.000 убитих, не рахуючи жертв на лінії Чатальджи. Тут воєнні страти Болгар виносять що найменше 20.000 людий. Хорих на пошесні недуги на лінії Чаталаджи є в болгарській армії около 15.000. Лікарська опіка в болгарській армії дуже недостаточна, а ранених перевозять на возах, запряжених в буйволи, на лінії 50 км. довгій. Така подорож треває яких 8 днів без ніякої лікарської опіки.

Арештованя й ревізії серед русофілів. З Жовкви доносять до „Діла", що в тамошнім повіті, де так ревно трудять ся Вальницкі й Кокотайли, арештовано русофільського дяка б. війта Михальчука, а крім сього одного студента й селянина з Мокротина. Арештованя наступили через те, що русофільські агітатори намовляли резервістів, аби вони на случай війни з Росією „стріляли Богови у вікна" і т. и. Зі Щирця (коло Львова) пишуть: На днях комісар староства зі Львова при асистенції жандармерії перевів ревізію у звісного „батюшки" Юліяна Гумецкого в Вербіжи в тамошний читальни общ. Качковского. При ревізії найдено якісь підозрілі російські проклямації та много иншого компромітуючого матеріялу, що політичні власти держуть в тайні. В середу в наслідок ревізії з'їхав до Вербіжа слідчий судія зі Львова, котрий переслухав бат. Гумецкого і кількох сьвідків.

Брат папи римського в нужді. Недавно прийшов був до італійського парляменту рідний брат папи Анджельо Сарто, 76 літний старець, та просив послів, щоби поперли його просьбу до правительства о підвисшене йому пенсії. Він є підурядником в однім малім провінціональнім місточку Ґрація і з малої пенсії 2 і пів ліра деппо не може вижити.

Літак-великан. В англійських військових варстатах в Фарнборі покінчено саме тепер будову величезного літака. Подробиці будови держать в тайні; звісно одначе, що сей новий літак буде міг нести в воздусї всякі прилади, а також летуна, артилериста і офіцира. Задачею сего велита має бути нищене літаків і бальонів ворогів.

Плодовитість Французів. Французьке міністерство праці опублікувало інтересну статистику про скількість дітий по французьких сїмях. Пересічним числом дітий в подружах є 360 дітий на 100 родин. Поділ на окремі категорії дає такий вислїд: рибаки й моряки стоять на першім місци з 486 дітьми, роботодавці з 360, волокити з 353, рентієри з 332. Загалом можна сконстатувати, що скількість дітий по сїмях опадає зі зростом доходу.

Смерть сіямських сестер. В стейті Огайо померли дві сестри-близнята звісні під назвою сіямських сестер. Уродили ся вони муринками і властитель їх продав їх за 16.000 марок одному підприємцеви, який доробив ся на них великого маєтку, возячи їх по цілім сьвітї. Називали ся вони Мілїє і Кристина, мали дві голови, чотири руки і ноги, а один тулов. Мали однаковий характер, симпатії і антипатії. Виступали нераз на естраді, разом танцювали і сьпівали дуети. По цілім сьвітї возив їх властитель і всюди викликували вони співчуте і подив, бо прикро було дивити ся на дві істоти цїле жите прикуті одна до другої. Недавно вони померли доживши 60-того року життя.

Як пють в Росії горівку. Одна з часописий подає обчислене, що в шістьох місяцях 1912 р. випито в Росії 44 міліонів ведер горівки. Рівнаєть ся се 550 міліонам літрів, або 550 тисячам кубічних метрів. Коли би сю горівку вилити до одного басену, то повстало би з сего озеро 300 сяжнів ширини, а 40 сяжнів глибини.

В чиїх руках галицька земля. Найбогатшим властителем дібр в Галичині є Німець бар. Лібіґ, котрого маєток обіймає 66.746 гектарів землі. Друге місце заняв Поляк, гр. Роман Потоцкий з Ланцута, що має 50.000 гектарів, а відтак приходить Кароль Стефан, що має 44.000 гектарів. Крім того Вільгельм Шмідт має 33.500 а угорсько-німецький жид Попер 33.400 гектарів. Велика земська посілість, що належить до християн, виносить в Галичині 2,083.000 гектарів, до Жидів 301.000 гектарів. Дідичів християн є в Галичині 2.372, Жидів 532. Християн зменшилось від 1889 р. о 293, Жидів прибуло в тім самім часї 114. Треба ще додати, що посесорами дібр в Галичині є переважно Жиди. Отже панські двори в Галичині находять ся переважно в руках Жидів.

Заказ вивозу коний. В Австрії заказано вивозити коні за границю. Заказ сей наступив з сеї причини, що торговельники скуповують дуже много коний і вивозять їх на балканський півостров. На заказ вплинуло головно те, що два турецкі майори мали в товаристві кількох офіцирів закупити недавно на Угорщині для своеї армії 2.000 коний і вислали їх через Букарешт і Констанцу до Царгорода. Після статистики Австро-Угорщина має 4.400.000 коний, з чого на Австрію припадає 1.800.000, на Угорщину 2,300.000, а на Босну і Герцеґовину 300.000 коний. До військової служби надає ся ледви одна сема часть, то є 600.000 штук. З сеї яскрав одної семої части закуповували дуже много торговельники і вивозили до Сербії, Болгарії, Греції і Румунії.

До бою!

До бою, до бою, орли України,
до бою нас кличе непімщена кров,
терпіне і муки і злидні руїни,
тюрма і неволя, брязк царських оков.
Орли України, до бою вперед,
Україні волю добуде баґнет!

До бою, до бою! У гору прапори,
завзяте у серця, а крицю до рук!
невинної крови звершило ся море
і трїскає серце від кривди і мук.
Орли України, до бою вперед,
Україні волю добуде баґнет!

До бою, до бою, за Збруч, за кордони,
там вояк Вкраїни воскресне у крови!
йдуть пісні боєві, притихли вже стони
і лету трібують дрімучі орли.
Орли України, до бою вперед,
Україні волю добуде баґнет!

До бою, до бою, хто любить Вкраїну,
кривавої мести зготуємо пир,
за люту неволю, тюрму і руїну
у крови скупаєсь московський опир.
Орли України, до бою вперед,
Україні волю добуде баґнет!

До бою, до бою, вже днїє, зоріє!
палає кервавим пожаром весь схід,
а в крові, пожарах судьба нам лелїє
України волї сьвятий самоцьвіт.
Орли України, до бою вперед,
Україні волю добуде баґнет!

Микола Курцеба.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„С В О Б О Д А"
часопись для руського народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америцї на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців $2.50
в Америцї на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішлїть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", Редакція не відповідає.

Акція в справі обмежения іміґрації.

Є в Ню Йорку одно товариство, котре опікує ся прибуваючими тут іміґрантами. Воно робить усе можливе, щоб тим іміґрантам не діяла ся ніяка кривда, та щоб їх і так вже скупеньких прав не обмежувано дальше всілякими протиіміґраційними законами. В справі звісного проєкту Бурнетта розвинуло се товариство дуже живу акцію і старає ся всіма силами, щоб сей проєкт (біл) не перейшов у Сенатї, а коли би перейшов — щоб президент його не підписав, або як инакше говорить ся: сей біл заветував.

Історію проєкту Бурнетта і подібного йому (але ще острійшого) проєкту Ділінґема знають уже наші читачі з попередного числа нашої часописи. У тім числі надрукували ми по анґлійськи петицію, яку треба було вислати до Вашінґтону на руки конґресмена Корліа.

Згадане висше товариство опіки над іміґрантами в Ню Йорку прислало до нашої Редакції в справі проєкту Бурнетта дві осібні петиції: одна до президента Тафта, а друга до Сенату Злучених Держав. Видїл сего товариства просить нас в окремім письмі, щоб ми обі сї петиції в нашій часописи видрукували і зробили усе можливе, щоб як найбільше наших читачів сї петиції підписали (розуміє ся на осібнім папері) і відослали їх на дотичні адреси. Від числа тих петицій залежить будуча судьба наших іміґрантів. Буде петицій богато, то може праводавці сего краю возьмуть їх під розвагу; буде тих петицій мало — вступ неграмотним іміґрантам до Злучених Держав на віки замкнений!

Треба тільки подумати трохи над тим, чого ми від наших читачів домагаємо ся. Не потреба зганяти віяких мітінґів, не треба давати ніяких гроший, не має ніхто ніяких клопотів. Попросїть якогось школярика, що має гарне і читке письмо, нехай обі сї петиції перепише. Ви покладїть під обома письмами своє назвиско і адресу, вложіть до двох осібних коверт, заадресуйте відповідно (так як є на заголовку кождої петиції), прилїпіть на кожду коверту одну двоцентову марку і киньте до почтової скринки. Невелика се праця, але поміч для тих бідаків, котрі не уміють читати, а хотїли би дістати ся до Америки — може бути дуже велика!

Обі сї петиції можуть підписувати або поодинокі люди, або і цілі групи. Чим більше на петиції підписів, тим вона вартнійша. За се діло повинні взяти ся всї наші люди без огляду на партії, до яких себе зачисляють і без огляду на народність, до якої вони належать. Коли проєкт Бурнетта стане ся правом, то іміґраційні власти не будуть питати прибуваючого тут іміґранта, чи він Русин, чи Поляк, чи Москаль, чи Мадяр, але — чи вміє він читати. Отже бачите, що тут нема ніякої політики, а тільки бажанє тутешних верховодячих круґів: позбути ся за всяку цїну неграмотних іміґрантів, котрі — після розумования деяких Американців — приносять сему краєви більше шкоди ніж пожитку... Чи воно так є справді, в се ми ніяк не віримо, а з нами не вірять і всї незасліплені шовінізмом Американці, та всї ті численні товариства, котрі кажуть, що „іміґрація є благословеньством для сего краю".

Здалоб ся ще подати тут хоч коротенький зміст обох сих петицій, та ми сего не робимо з двох причин: по перше, нема на се місця у нинїшнім числі „Свободи", а по друге — у кождій місцевости знайдеть ся чейже один чоловік, котрий уміє на стільки по анґлійськи, щоб розтолкує иншим людям те, що в петиціях написано.

Ось ті петиції:

Honorable William H. Taft,
President of the United States.

Sir:

We, the undersigned, believing that immigration is a blessing to this country, and that we need immigrants for our agriculture, manufactories, and domestic service;

Believing also that existing laws are sufficient to bar out undesirable immigrants, such as diseased persons and criminals;

And considering that the educational test and other like measures will tend to deprive the country of so many honest, sturdy workers:

We protest against the enactment of the Burnett Bill, H. R. 22527, which provides for the educational test, and

We pray you, Mr. President, to use your right of veto against same bill.

Name ....

Address ....

....

To the Senate of the United States.

Gentlemen:

It has been a painful surprise to us to see the House pass the Burnett Bill providing for a literary test. This test, as is well known, does not aim at selection, but merely at the cutting of numbers. It is a move against present immigration which we very earnestly regret. It is a departure from our traditions and the principle that has guided us in the past, through means of which our country stands pre-eminent as the land of equal opportunity. It overlooks also the need of the country for a continuous fresh supply of labor. We can only hope now that the Senate will not join the House in its decision, but will come to a better understanding as to the wishes of the majority of the American people and the best interests of the country.

Name ....

Address ....

....

Мирові переговори в Льондонї.

По довгих проволоках, відкладаючи засідання з дня на день, турецькі делеґати вкінци показали свої карти. Рішад-паша на засіданю з м. пятницю відчитав услівя, на яких Туреччина готова заключити мир. Для самих балканських делеґатів видали ся ті услівя несподіванкою. Бо хоч вони знали і прийшли з тим постановленєм, що Туреччина, єсли хоче мати мир, мусить пристати на їх услівя, які вони їй подиктують, то все таки не сподївали ся, щоби Туреччина так скоро без жадних торгів предложила такі услівя. Вони суть слїдуючі: 1) Туреччина зрікає ся всїх прав до земель на захід від ріки Маріци, в тім, розуміє ся, зрікає ся твердинь Янїни і Скутарі, котрі еще досі суть в руках Турків. 2) Питанє що до острова Крети, мають рішити чотири опікунчі держави. 3) Всї еґейські острови мають належати до Туреччини. 4) Ґраниця між Туреччиною а Болґарією зачинає ся від Маріци, так що вся земля на схід від неї і міста Адріянополь, Кара Мустафа і Кірк-кіллісе т. є. весь терен теперішної війни має належати до Туреччини. На се Міюкович в імени балканських держав заявив, що вони не суть тим вдоволені, але жадають, щоби Туреччина заявила ясно і отверто: 1) що зрікає ся всїх прав до Крети і віддає її воюючим державам; 2) зрікає ся всїх островів на еґейськім морі; 3) має так потягнути границю між Болґарією, щоби Адріянополь припав до Болґарії. Єсли сего не зробить, так війна розпічне ся наново.

Найтвердшим оріхом до розкушеня в цілій тій дипломатичній війні становить Адріянополь, столиця европейської Туреччини і сьвяте місто для Музулман, а до того сильна твердиня. Турки задля сего не хотїли би його стратити, а Болґарія тому саме хоче його загорнути в свої руки. Бо єсли ні, так в короткім часї мусїло би знова прийти до війни між ними — повідає Болґарія. Вже о много лекше порадити з островами. Острови близько дарданельського проливу самі великі держави не згодять ся відобрати Їх Туреччині, а відступити Греції, бо тоді сей пролив стратив би на вартости. Другі отримають автономію, а решта з Кретою припадуть Греції.

В сей понеділок, 6. с. м. мають турецькі делеґати відповісти на жаданя висказані Міюковичем. Є певна надія, що за стараньем великих держав Туреччина уступить і предложить нові услівя, більше відповідні для балканських держав.

о. Д. Хомяк.

Просьба

до Русинів взагалї, а передовсім до Русинів з Поділя і теребовельського повіту.

Дорогі Братя і Сестри!

Хто знає повіт теребовельський, той знає, що за чесний та тверезий, працьовитий і сьвідомий та правдиво релігійний нарід там живе, та однакож, як бідний і переслїдуваний той нарід. Хто знає ті околиці, села, церкви і тих людий, той признає, що нїгде так сьвященьство не працює для піднесеня того народу, як там. Там нарід і сьвященьство, — то одно тїло, один дух, одна рада, одна політика розумна, українська.

Але длятого і тяжко приходить ся їм розвиватись. Ворог зміркував скоро, що там треба ударити з цілою силою, зломати солїдарність, характер, а заложити Польщу на кресах. Староство перепроцесувало всїх сьвідомих міщан і хлопів, всїх сьвідомих учителів і все сьвященьство за ріжні мнимі політичні провини, а властиво за політичну працю. І зломано не одно щастє, не одну людину. Нераз руський хлоп, що йшов за правдою, а не за старовством, ішов зі салї розправ просто до арешту, а коні з фірою чужі люди пригнали до села, а жінка вмлївала на той вид. Діяльне учительство натерпіло ся переслїдувань і з болем в серци мусїло зносити кари, або плюнути на панську посаду і панську ласку, та йти там, де своїми силами, коли вони ще лишили ся, своєю волею і працею свому народови свобідно служити годні, і служать. Так плюнув панам за їх ласку учитель зі Струсова Стеткевич, так зробив учитель з Теребовлї Андрейко, оба знані нам тут в Америці як першорядні народні діячі. А теперішний парох в Рочестер, Н. Й., о. Меренків, яко сотрудник в Струсові, був суджений цілих 12 годин за одно віче в справі виборчої реформи. Не одного лиха накоїли народови вороги, але духа українського в народі анї його солідарности не зломили. Нарід підносить ся і тримає ся, та може служити приміром для других повітів. Хоч богато людий з теребовельського повіту мусїло виїхати до Америки по лїпшу долю, хоч ті люди розділені від рідного краю широким морем, то вони однак духом не упадають, бо сьвідомі, бо не хотять служити ворогови.

Під сю хвилю парохія Струсів змагає ся на нову церков, бо стара має вже понад 200 літ, вже паде, а радше уже впала, а богослуженє править ся то під голим небом, то в костелї, а знаємо яка і кому з того користь. Струсів — се місточко, а у нім тисяч Жидів, старостинських слуг, тисяч Поляків, старостинських слуг, а тисяч бідних, переслїдуваних Русинів. Побіч старенької, розпадаючої ся церкви стоїть величавий костел за 150 тисяч, з трома ксьондзами. Руський парох мусить обходити ся з одним і то позиченим. Гроший на будову зложили люди, що мали, та щож, се вистарчило ледви на фундаменти. Будова отже станула. Конкуренції тамошний парох, о. Цегельський не може розписувати, маючи милосердіє над чесним народом, бож голод і гроза війни вже й так знищили нарід.

А Поляки з Жидами! тілько того й ждали та сьміють ся, що — мовляв — вже по Русинах в Струсівщинї, бо коли церкви не стало, то і їх не стане, бо Струсівщина була твердинею проти Польщі. Мене серце болить ізза сих вістий як Русина, як христіянина та як бувшого тамки душпастиря, що знає там кожде село, кожду хату, кождого чоловіка.

Братя Русини і сусїди Струсова! Не дайте упасти тій справі божій і народній, поратуйте малою лептою тую церков і тих людий, най не ликують і не глузують вороги нашої віри і народу. Дайте там, де направду треба, а Христос оцінить Ваше правдиве милосердіє, іже в тайні — на яві і докаже свою правду, що блаженні милосерні, бо вони милосердія доступлять. Поможіть поставити дім божий там, де все завзяло ся проти

Христа і нас, де Христос вигнаний, а діявол засіяв лютий шовінізм. Покажіть ворогам свою силу хоч з далека; хоч розділили нас вороги від наших братів, але сили і єдности анї духа не зломили, бо серце нам руське, і віра нам руська. Підтримаймо той хрест Христу, причиним ся до Його дому, а за нашу малу ціну дістанемо добро вічної вартости, бо до тих промовить той Христос незмінний незмінними словами: „Прийдіть благословенні... бо я був вигнаний і терплячий, а ви мене в дім приняли й потішили, бо то, що ви зробили ближним, се менї зробилисьте".

Отсе, Братя, прочитайте і не махніть байдужно головою, а подайте руку своїм братям, жертвуйте лепту хоч малу, а поміч буде се велика. Місяць січень і лютий, час мясниць, ужийте на одноразове збиране жертв на сю ціль і пересилайте свої датки на руки о. В. Меренкова, пароха в Rochester, N. Y., 49 Farbridge St., або на руки Редакції „Свободи" з дописkölt „для Струсова". Імена всіх жертводавців спише ся і пішле ся разом з гришми на вічний спомин як ктиторів, а осібно видрукує ся в „Свободі".

о. В. Меренків.

Важна акція галицьких Українців.

У Львові відбув ся 7. грудня з'їзд найдільнійших членів всіх українських сторонництв у Галичині.

В дискусії обговорено міжнародну ситуацію та її відгомін в краю. Дискусія виявила в тім важнім моменті незвичайно потішаючу згідність поглядів всіх учасників з усіх на з'їзді заступлених українських партій в основний квестії, а саме в справі відношеня укр. народу в Австрії до можливого австрійсько-російського воєнного конфлікту, що знайшло свій вислів в одноцушно ухваленій резолюції, яку ми подаємо при кінци, а якої основна гадка полягає в тім, що на випадок війни між Австрією і Росією весь український нарід одноцушно, з огляду на тяжке положенє українського народу в Росії, своїми симпатіями і ділом стане по стороні Австрії.

В тягу дискусії многі бесідники з провінції констатували піднесений настрій наших мас, готових на найбільші жертви у борбі з царатом; зроджені серед мас надії на визволенє закордонної України і на красшу долю цілого народа; а знова з другого боку многі бесідники вказували на кертичну роботу російських аґітаторів, шпіонів і провокаторів, котрі в зараженю москвофільством околиць безсовісною аґітацією й антисимітською демагоґією намагають ся збаламутити нарід в користь Росії, в чім помагає їм неясне становище Поляків та недостача енерґії у адміністраційних властий, які через пальці глядять на підозрілу роботу людий, з котрими в 1908 р. переводили проти Українців соймові вибори. Піднесено також із загальним вдоволенєм велике довірє народних мас в цілім краю до українських фінансових інституций, на котрі в противенстві до польських і жидівських інституций, не слідно ніякого руну; висказано бажанє, щоби в разі потреби в найблизшім часі скликано другий міжпартийний з'їзд українських нотаблів, як також візвано всі три українські партії, щоби в найблизшім часі основати міжпартийну Національну Раду.

Наради закінчив член державного трибуналу др. Горбачевський горячою промовою, в якій візвав учасників, результати нарад понести в увесь край, та висловив надію, що навіть найкритичнійші моменти стрінуть нас приготованими, одноцушними і сильними.

Опісля ухвалено: Нинішні довірочні збори найвизначнійших діячів усіх українських партій Галичини по основній дискусії заявили згідно, що з огляду на добро і будучність українського народу по обох боках кордону на случай оружного конфлікту між Австрією і Росією ціла українська суспільність однозгідно і рішучо стане по стороні Австрії, а против російської імперії, як найбільшого ворога України.

Зголошені резолюції і внесеня передано управам усіх українських партій до розваженя в цїли осягненя спільної, одноцільної акції.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „РІДНУ ШКОЛУ" З ОРМРОД, ПА.

На хрестинах у Стефана Сорокача зібрано на фонд „Рідної Школи": Михайло Чарович 65, Петро Бончак 50, Петро Сітарчук 50, Федор Сьвітила 50, Петро Марко 50, Андрій Курятник 25, Михайло Сорокач 25, Антін Мазур 50, Николай Крайник 25, Антін Давидко 50, Стефан Сорокач 50, Юлька Крайник 50, Галька Савка 50, Марія Бончак 50, Вартоломей Кулецький 25 — разом 6.65.

Збіркою заняв ся Петро Бончак, за що красно дякую. За його приміром повинні піти й другі. Всякі жертви просить ся складати лично на офісї або моней ордером.

Rev. E. M. Baransky,
Box 2, Northampton, Pa.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

На хрестинах у п. Теод. Джаґана в Бруклині, Н. Й. дня 29. грудня м. р. зібрав підписаний від присутних гостий слідуючі жертви: Л. Філь, Г. Савка, Я. Толопка, Я. Харкавий, Т. Джаґан, М. Лемик, П. Плішкевич і Д. Мармаш по 25 ц.; М. Яцишин, Вікторія Баран, А. Леськів, М. Шипот, В. Шеремета, І. Вишинський і Г. Савка, П. по 10 ц.; М. Ловчий 5 ц. — разом $2.75.

Всім жертводавцям складаю сердечну подяку, а до сплячих Бруклинчанів кличу: Пробудїть ся, бо вже час! З усїх сторін пливуть жертви на „Рідну Школу", а наших бруклинських Русинів гейби хто зачарував. Якби так на кождій забаві, що тут відбувають ся, зібрати лише по пару центів, то незасібна руська дітвора мала би з того велику поміч! Ану, Братя і Сестри, попробуймо іти слідами тих наших земляків, котрі дбають не тільки за себе, але і за будуче руське поколінє! Жертвуйте на „Рідну Школу" що хто може, бо время люте!...

Михайло Шипот,
член 203 від. Р. Н. С. в Бруклині, Н. Й.

о. Д. Хомяк, Сімпсон, Па.	5.00
Оголошено в ч. 1. „Свободи"	17.00
Загальна квота	$24.75

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

Стефан Цицик з Юнґставн, Огайо, сколєктував від отсих добродіїв: о. В. Зацерковний і С. Цицик по $2.00; І. Король, Н. Пащович, І. Сухий, Л. Лопушанський, Л. Кіхтан-Максимів, О. Боберський, Н. Прокопенко, М. Грицак, І. Сениляк, М. Сухар, А. Кіхтан і С. Петричкевич по $1.00; Т. Кіхтан-Гальчин, Ф. Макарець, В. Цибаняк, М. Лопушанський і Ф. Кіхтан Сеньків по 50 ц.; Ю. Волощак, І. Паращак, Н. Федина, М. Кіхтан і Н. Питяк по 25 ц.; Н. Кибало 15 ц.

— разом	$19.90
Іван Драґан, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
Оголошено в ч. 1. „Свободи"	23.00
Загальна квота	$43.90

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКО-РУСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

Вп. о. Ілія Кузів, парох в Олифант, Па. і пов. Теодор Бубняк через праський Банк 425 К; Вп. Стефан Горощак, збірка 101 К 72 с.; Вп. К. Кирчів 102 К 21 с. На се зложили: п. Т. Ціркот 5 дол., п. Дмитро Сидоряк 1 дол.; Вп. о. Алекс. Павляк 5 дол.; Вп. Алексей Горбаль 5 дол.; п. Семен Підбережний 1.25; п. Гавриїл Дзядик 1 дол.; п. Семен Лобуда 25 цнт.; п. Тедор Сьпівак 1 дол.; дрібні датки 1.75. — За ласкаві жертви на нашу Бурсу Вп. Добродіям щире Спасибіг!

Від Виділу Руського Тов. Педаґоґічного в Горлицях, дня 16. грудня 1912.

о. Емілїян Менцїнський,
гр. кат. парох в Маластові, голова.

Тимко Перейма,
учитель управляючий в Ропици руській, писар.
(Печать).

ЖЕРТВИ НА БУДОВУ ЦЕРКВИ В СТРУСОВІ.

о. В. Меренків, Рочестер, Н. Й.	$10.00

ЖЕРТВИ НА КУРСИ ВИСШОЇ ОСЬВІТИ ДЛЯ ТОВ-А „ПРОСЬВІТА" У ЛЬВОВІ.

Ол. Боднарчук, Ню Йорк, Н. Й.	$1.00

ЖЕРТВИ НА ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ В ЗБАРАЖИ.

Олекса Боднарчук, Ню Йорк, Н. Й.	$1.00

Дорогі Братя і Сестри, Українці збаражського повіта! Усім нам відомо, що в Збаражи істнує приватна українська ґімназія, але може не кождий з нас знає, що та наша рідна школа боре ся рік річно з недоборами, що потребує від нас сталої піддержки матеріяльної. Хтож заратує ту нашу школу в потребі, хто подасть помічну руку молодому русському поколїню в Збаражчині, як не ми, колишні мешканці сего повіта? Братя і Сестри! Нас тут в Америці із збаражського повіта богато. Аву, скиньмо ся по кілька центів і підпоможім наших рідних братів у їх стремлїню до осягненя висшої осьвіти! Даймо з себе гарний приклад другим руським повітам в Галичині і покажім цілому сьвітови, що Збаражчани — люди сьвідомі і поступові! Всякі жертви на ту ціль прошу засилати на адресу „Свободи", котра знов відішле усї призбирані гроші на руки ґімназіяльного комітету в Збаражи. — З поважанем,

Олекса Боднарчук,
родом з Лубянок низших.

ПРЕДСТАВЛЕНЯ, КОНЦЕРТИ, БАЛЇ І Т. П. ЗАБАВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ. Товариство „Український Боян" відограє історичну драму в 4-х актах **„ВЕРТЕП"**, в неділю по Рождестві Христовім, **дня 12-го січня 1913 р.** в церковній гали на Корт стр. Особи: Ірод, цар жидівський — Г. Дідоха; Гаспар, цар Перзії — Н. Матульський; Мелхіор, цар Арабії — М. Паньківський; Балтазар, цар Сави — В. Конопада; Фарисей — С. Дзюбатий; Праведник — Й. Дзюбатий; Архієрей — В. Цимбалїста; Ангел — А. Базарніцка; Яків, старий пастир — І. Ткач; Авраам, пастир — Г. Воскобойник; Ісаак, пастир — П. Лобур; Симеон, пастир — М. Зелїнський; Юда, пастир — Й. Дзюбатий; Назарянин, старець — М. Зелїнський; 1. Подорожний — В. Конопада; 2. Подорожний — Г. Воскобойник; 1. Жовнїр — Т. Починок; 2. Жовнїр — М. Ґураль; Служащий — Гладкий; Дворяни — Н. Школяр. Дворяни — нарід. Режісер і діріґент хорів д. Т. Каськів. Ціни місць 25 центів. Початок точно о годинї пів до 8-ої веч.

КАРНЕҐІ, ПА. Кружок аматорський відограє дня 12-го січня с. р. представленє **ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ,** оперета в 3-ох актах, Нагорянського, в гали церковній під ч. 220 Джеймс стр. Початок 7.30 вечер. Вступ звичайний. Участь возьмуть в представленю два Жиди, котрі прибули з краю. — Комітет.

НОРТҐЕМПТОН, ПА. Дня 26. януара 1913 в гали п. Ст. Цапа відіграє Кружок аматорський драму в 4-ох актах **„ВЕРХОВИНЦЇ"**. Початок точно о год. 7. вечер. Режісер Гриць Михалїцький. Кождий сьвідомий Русин-Українець повинен явитись. Представленє саме собою дуже гарне і поучаюче, длятого кождий повинен користати. Вступ для старших 25 ц., для дітий 10 ц.

НЮ ЙОРК, Н. Й. **ВАЖНЕ ДЛЯ НЮЙОРЧАН!** Товариство ім. М. Січинського бажає по сьвятах гарно забавитись зі своїми краянами і для сеї цїли замовило гарну, усім знану галю: Ліберти Гол, 255-63 Іст Гавстон стр., Ню Йорк, **в суботу 25. січня 1913 року.** Длятого повинність усїх зайти на нашу забаву. Буде там також виґравка ріжних цікавих річий на 15 дол. вартости для всіх гостий даром. Вступ 25 цнт. з гетчеком. Початок 7.30 веч. Музика: форст клес. **Увага:** Тов. буде принимати на бали членів без вступного. — Комітет.

НЮАРК, Н. ДЖ. Товариство „Український Боян" відограє в неділю дня 19-го січня 1913 р. в церковній гали на Корт стр. **„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ"**. Драма в V-ох діях зі сьпівами і танцями М. П. Старицького в перерібці Александрова. Управитель д. Т. Каськів. Ціни місць: Крісла 1-рядні 50 ц., II-рядні 35 ц., III-рядні 25 цт. Початок точно о годині пів до 8-ої веч. На се представленє запрашаємо сердечно всіх Вп. Родимців так місцевих, як і дооколичних. Штука „Ой не ходи Грицю та на вечерниці" над причуд гарна. — Комітет.

ДО ВСЇХ ПП. МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

КАЛЄНДАРІ Р. Н. Союза на рік 1913-ий

вже на укінченю і небавом будуть розсилати ся по всіх місцевих відділах Р. Н. Союза. Просить ся всїх місцевих секретарів Р. Н. Союза, щоб як найскорше виповнили понизшу табельку і надіслали її на адресу „Свободи".

Імя Братства або Товариства ....
....
Відділ, число ....
Післати на адресу секретаря, яка звучить: ....
....
....
Руських калєндарів .... примірн.
Словенських калєндар. .... прим.

Замітка: Витинок повисший мусить бути потверджений братською печаткою і підписом секретаря.

Уряд Р. Н. Союза.

ЗАВІЗВАНЄ. Звертає ся отсим увагу інтересованих, що до нинїшного дня не надіслали нам повисшої табельки отсї відділи:

Від. 4, 8, 9, 12, 14, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 31, 32, 34, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 54, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 70, 71, 73, 75, 76, 77, 78, 83, 88, 89, 93, 94, 96, 98, 100, 101, 103, 105, 110, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 122, 124, 125, 131, 132, 133, 135, 138, 140, 141, 142, 143, 145, 150, 151, 152, 154, 164, 167, 170, 171, 173, 174, 177, 181, 182, 187, 189, 190, 191, 196, 199, 200, 201, 204, 207, 211, 212, 213, 216, 224, 228, 229, 231, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 251, 252, 253, 256, 257, 259, 261, 263, 264, 265, 268, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 285, 287, 289, 291, 293, 300, 302, 304, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 313, 315, 317, 319, 325, 327, 328, 333, 334, 338, 339, 340, 342, 343, 345, 347, 348, 350.

„СВОБОДА"
ілюстрована політична, просьвітна і господарська часопись; популярний орґан національно-демократичного сторонництва. Виходить що тижня в четвер рано. Передплата: річно 4 К., піврічно 2 К. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок, ч. 10. (Галичина, Австрія).

ПОШУКУВАНЄ.

Пошукую свого брата **ДМИТРА ЛУЦИКА** в дуже важній справі. Виїхав тому 2—3 місяці в Манчестер, Н. Г. Хто би про него знав, де пробуває, нехай дасть знати на слїдуючу адресу:

John Lucyk,
25 Amherst St., Manchester, N. H.



РОЗАЛІЯ СКУЛИЧ, пошукує свого мужа, котрий приїхав до Америки перед 10-ти роками. 5 літ тому перебував в Ню Йорку, а опісля десь виїхав. Він походить з села Бачина, пов. Старий Самбір. Жена його прибула тепер з краю і просить його, або тих, що знають о місци його побуту, донести о сїм на понизшу адресу. За се дістане $5.00 нагороди.

Rosalia Skulycz,
c|o Mrs. Anna Miler,
414 E. 20th St., New York, N. Y.

З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ.

Сини і дочки всіх европейських націй, що прибувають до сих гостинних берегів, зістануть скорше чи пізнїйше поглочені великою американською нацією. Сю ідею зобразив Йосиф Трінер, фабрикант славного Трінера Американського Елїксіру Гіркого Вина, на своїм хорошім календарі на 1913 рік. Є там намальований кораблї, прибуваючі до нюйорського порту з новими імігрантами. Довкола образу находять ся дівчата ріжних народностий, а поміж ними в середині остаточний вислід — дівчина-Американка. Примірник сего календаря пішле ся кождому, хто надішле 10 цнт. на адресу:

JOS. TRINER,
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill

Не забувайте, Земляки, за старий край! Збирайте датки на „Рідну Школу“ і инші народні потреби!

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

РОН, ПА. Бр. сьв. Спаса, від. 29, повідом- своїх членів, що на річнім мітінґу, відбув- ся 22-го грудня (дец.), вибрано отсей но- уряд: А. Юрчак, предс.; Т. Сторошка, заст. дс.; В. Блишак, кас.; П. Михалишин, секр.; Вархол, заст. секр.; контрольна комісія: С. днар, І. Яжвінський і Т. Гулик; Д. Субувацьй, капітан; С. Пилипцьо, хорунжий; Л. Бар- дверник. Мітінґи відбувають ся кождої дру- неділі по першім, в гали парохіяльній. — Михалишин.

ДІКСОНВІЛ, ПА. Бр. сьв. І. Хрестителя, від. 2, повідомляє всіх своїх місцевих і позамі- евих членів, що річний мітінґ відбуде ся дня -го січня (Януара) о год. 1-шій пополудни. тім мітінґу мусять явити ся всі члени і ви- нати свої залеглости, бо в противнім разі зі- нуть укарані після братських статутів. На мітінґу буде здавати ся справоздане касове, відтак наступить вибір нового уряду. Нових енів буде принимати ся до Бр-а без вступ- го. — За Уряд: М. Дуб.

ЧІСГОЛМ, МІНН. Бр. сьв. О. Николая, від. , повідомляє всіх своїх членів, що річний тінґ відбуде ся дня 26-го січня (Януара) о шій год. пополудни. На тім мітінґу мають я- ти ся всі члени так, щоб нікого не бракло, суть дуже важні справи до полагодженя для бра нашого Братства і Р. Н. Союза. Нових енів буде принимати ся без вступного до атства а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить $1.00, а урядник .00 кари. — П. Куречка, предс.; М. Косак, с.; П. Жентичка, секр.

АЛДЕН, ПА. Бр. сьв. Володомира, від 72, відомляє своїх членів, що на річнім мітінґу брано отсей новий уряд: Н. Ґалайда, предс.; Русинко, заст. предс.; О. Палюх, кас.; А. іржеиський, секр.; М. Волошинович, заст. кр.; Н. Рудавський, капітан; В. Синчакович, рунжий; М. Кульматицький, заст. хор.; опі- ни хорих: М. Прятка, С. Машляк і А. Смеицький; післанці: А. Волошинович, А. Гаврик і Ф. Цляш; контрольна комісія: П. Рішко М. Рудавський; тростіси: П. Судик, П. Васені О. Рудавський; А. Судик, дверник.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просьвіта", від. 204, дає до загальної відомости, що на річних збох, котрі відбули ся в неділю дня 29. грудня 912 р., зістав вибраний слідуючий новий уряд: Жовнір, предс.; І. Буґера, заст. предс.; М. йтович, предсідателька; В. Карчевський, секр. корд.; Д. Олексів, заст. рек. секр.; С. Сентий, кр. фін.; І. Пацюрко, заст. фін. секр.; М. Трач, с.; І. Ганц, заст. кас.; С. Чосник, бібліотер; І. Семан, заст. бібл.; контр. ком.: Г. Макмців і С. Бемко; тростіси: Й. Хомів і С. Чосик: надзир. хорих: Я. Оленців і П. Прокопів; здзир. хор. женського пола: М. Давидів і М. трик; атамани: В. Яремчишин і М. Форґач; хоунжі: А. Галатин і А. Форґач; господ. галі: М. алушка і П. Хомяк. З всякими товариськими равами належить удавати ся до секретаря на ресу: В. Карчевський, 314 Бавери, Ню Йорк.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл" під покром сьв. Арх. Михаїла, від. 218, подає до загальної відомости, що на місячнім мітінґу вибрано отсих нових урядників: Р. Ґіль, предс.; . Омелян, заст. предс.; М. Ткачишин, секр. Й. окіл, заст. секр.; І. Бурий, кас.; І. Коваль, заст. ас.; Й. Залановський і М. Гарасимів, контрольори: М. Кутинський, доз. хорих; М. Ясний, верник; Й. Залановський і В. Омелян, хорунжі; Й. Сокіл, капітан; М. Фельд, післанець. Мітінґи будуть відбувати ся в трету неділю по першім, точно о годині 5-тій вечер. Завідомляє ся овгуючих членів, щоби свої довги вирівнали, котрі не вирівнають, зістануть суспендовані Братства і з Р. Н. Союза. — Р. Ґіль, предс.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. сьв. Стефана, від. 221, зиває всіх своїх членів на річний мітінґ, котрий відбуде ся в церковній гали дня 12-го січня с. р. Кождий член мусить явити ся, бо суть важні справи до полагодженя і вибір уряду на 913 рік. Нових членів буде принимати ся без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Спішіть, Братя, записати ся в члени . Н. Союза, бо се є одинока обезпечаюча орґанізація для нас Русинів в Америці. — Іван енчук, предс.; Т. Кривовяз, секр.

АВОКА, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 326, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 12-го січня о год. 3-ій пополудни в гали п. О. Лесика. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу нових членів буде принимати ся до Братства без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник $1.00 кари. При тій нагоді подаємо до відома своїм членам, що на рік 1913- зістав вибраний слідуючий новий уряд: О. Лесик, предс.; Н. Колодій, заст. предс.; І. Пашкевич, кас.; Г. Сеньків, заст. кас.; С. Сеньків, секр.; М. Пиріг, заст. секр.; контр. комісія: А. Лембарський, О. Мельник і І. Прокоп; М. Загаєвський, дверник. — С. Сеньків, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Зап. Січ" подає до відомости всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що на річнім мітінґу дня 22. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: І. Ваверчак, предс.; Н. Щуцький, заст. предс.; М. Ліщавка, кас.; П. Ліщавка, заст. кас.; М. Чумер, секр.; М. Колодій, заст. секр.; І. Балух, хорунжий; П. Лабуза, ст. заст. хорун.; І. Вавєрчак, капітан, М. Чумер, заст.; А. Рожик, дверник; Н. Данчишин, Ю. Левков і Г. Нагребний, контролюри. Мітінґи будуть відбувати ся кождої третої неділі по першім в гали п. Валерчака, 720 Чарлес стр. — Мих. Чумер, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 248, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся в неділю 12. січня с. р. по Службі Божій в гали п. Василя Воловніка, 104 Бекер стр. Початок о 1-шій годині. На тім мітінґу старий уряд вдасть справоздане з цілого року 1912-го, а відтак вибере ся новий уряд на рік 1913. На сей мітінґ повинен явити ся кождий член, бо котрий не явить ся, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Єсли член не може прибути на річний мітінґ, нехай повідомить про се секретаря Братства. — П. Псуй, Box 10, Coatesville, Pa.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річний мітінґ Бр. сьв. Андрея Перв., від. 66, відбув ся дня 28-го грудня м. р., на котрім вибрано отсей новий уряд: П. Зятик, предс.; І. Лазорчик, заст. предс.; Г. Пиртко, кас.; І. Гаран, заст. кас.; Д. Курник, секр.; В. Глют, заст. секр.; Н. Данилик і П. Вільховий, контрольна ком.; П. Філь і К. Вереська, надз. хорих; І. Харатоник і В. Біщак, двер.; І. Валько і Л. Фединяк, хорунжі. Мітінґи відбувають ся все в пятницю по десятім о пів до осьмої вечером в гали Якова Цомиля, під ч. 313 Іст 71 стр. Н. Й. — Д. Курник, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бб. сьв. о. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, щоби явили ся на річний мітінґ дня 12. січня с. р. (то є в неділю) о год. 2-ій пополудни. На тім мітінґу буде справоздане приходів і розходів за цілий рік а також вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — Н. Пупчик, предс.; Г. Підлипчак, секр.

ОБУРН, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 283, подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 22. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: П. Юзьків, кош.; І. Король, осавул; Т. Ворожбит, секр.; Г. Грубий, заст.; Т. Воробець, кас.; З. Куречка, заст.; Г. Орищин, Г. Смоляк, Д. Федорищин і З. Куречка, мировий суд; О. Олійник, учитель; Т. Гевський, С. Маленький, С. Ворожбит і І. Король, четарі; Марія Шимків, організаторка дівчат. — Т. Ворожбит, секр.

СВОЄРС, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 197, повідомляє всіх своїх членів, що дня 19. січня с. р. відбуде ся мітінґ, на котрім будуть полагоджувати ся дуже важні справи. Котрий член на тім мітінґу не явить ся, заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — Н. Господар, предс.; Л. Лазар, кас.; Н. Іванцівський, секр.

ОБУРН, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 38, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 19. січня (януара) с. р. в гали церковній під ч. 133 Вашінгтон стр. Початок о год. 2-гій пополудни. На тім мітінґу здадуть річне справоздане всі старі урядники, а опісля наступить вибір нового уряду. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. Нових членів буде принимати ся без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — М. Полянський, предс.; І. Наміоник, кас.; М. Цінкевич, секр.

ДІТРОЙТ, МІЧ. Бр. сьв. О. Николая, від. 175, вибрало на річнім мітінґу дня 21. грудня м. р. отсей новий уряд: М. Телевяк, предс.; Т. Данилишин, кас.; П. Пошивак, секр. Слідуючий мітінґ відбуде ся в неділю, дня 19. січня с. р. в гали парохіяльній. Члени, котрі не були присутні на річнім мітінґу, мають слідуючого мітінґу вирівнати свої залеглости і належні кари, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. — П. Пошивак, секр.

РОССФОРД, О. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 235, вибрало на річнім мітінґу 15. грудня м. р. отсей новий уряд: Д. Копина, предс.; М. Вайнар, кас.; Н. Цепний, секр.

БАРНЕСБОРО, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 166, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу 15. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: С. Рейба, предс.; А. Тхур, заст. пр.; А. Хлопік, кас.; В. Фішанич, заст. кас.; Н. Ревак, секр.; С. Жиж, заст. секр.; Я. Гурей, заставник; І. Лукачко, капітан; дозорці хорих: Юра, Ф. Клепач і Ю. Жачик; дверники: С. Лабун і І. Шутяк. — Н. Ревак.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 142, вибрало на річнім мітінґу 10. грудня м. р. отсей новий уряд: Т. Загуряк, пр.; Т. Жилка, заст. предс.; І. Цюрчак, кас.; Є. Вербиця, заст. кас.; І. Олійар, секр.; Іван Павлина, заст. секр.; А. Дроняжевський і Й. Роданиж, контр. комісія; Т. Бутинець і М. Кобрин, доз. хорих; Ю. Родзияж, капітан; П. Кохан, дверник; А. Дроняжевський, опікун дітий. — І. Олійар, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Богд. Хмельницького, від. 133, вибрало на річнім мітінґу дня 14. грудня м. р. отсей новий уряд: В. Кузьма, предс.; К. Галушка, заст. предс.; Т. Каськів, фін. секр.; І. Глух, рек. секр.; І. Бардаль, кас.; І. Швець, заст. кас.; Л. Вессен, А. Весоловський і К. Яблонський, контр. комісія; М. Яблонський, Т. Брик, Д. Карач і І. Гвязда, опікуни хорих; Бланий і Копанецький, прапорщики; С. Копанецький, господар в галі.

ГЕСТІНГС, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 331, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбуде ся дня 18-го січня (януара) в юпійній гали. — С. Вевриш, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. сьв. Петра і Павла, від. 81, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу 22. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: В. Чачка, предс.; П. Миськів, заст. пред.; І. Валеґа, кас.; М. Шутран, заст. кас.; А. Шандровський, секр.; М. Дурдела, заст. секр.; В. Сьвіршко і Г. Мокрий, контрольори; С. Сьвіршко і І. Сівінський, опікуни хорих; П. Куречка, маршалок; П. Войтович, хорунжий; А. Корчинський, дверник. — А. Шандровський, секр.

ШЕФІЛД, ПА. Бр. сьв. Антонія, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 12-го січня, с. р. о год. 2-гій пополудни у секретара на Гортон стр. Всї члени мають явити ся на сей мітінґ, бо суть дуже важні справи до полагодженя. На тім мітінґу буде справоздане касове і вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари. — І. Дубляниця, секр.

КЕНОНСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 84, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу 15. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: М. Віняр, предс.; І Хоголяк, заст. пред.; І. Гойда, кас.; І. Радомський, секр.; І. Галян, заст. секр.; Н. Лазорищак, доз. хорих. — І. Радомський, секр.

ВЕСТ ПАВЛЕТ, ВТ. Бр. Покр. Пр. Богородиці, від. 17, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 12-го січня (януара) с. р. о год. 2-гій пополудни, в гали п. П. Шинґляра. Всі члени мають явити ся на сей мітінґ, а довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — С. Дунда, секр.

ҐЕРИ, ІНД. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 322, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що слідуючий мітінґ відбуде ся дня 10-го січня (януара) с. р. т. є. в другу пятницю по першім, в гали Й. Пелюха, 1704 Медісон стр., о годині 7-ій вечером. На тім мітінґу мусять бути присутні всі члени. Нових членів буде принимати ся без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. — А. Цебак, секр.

ВЕСТМОРЕЛЕНД СІТИ, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 41, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу дня 17. падолиста вибрано отсей новий уряд: С. Шенчишак, предс.; М. Ропицький, заст. предс.; К. Лісович, кас.; Ю. Баран, заст. кас.; Т. Глива, секр.; П. Валевський, заст. секр. Мітінґи відбувають ся кождої першої неділі по 12-ім в домі предсідателя. — Т. Глива, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Уряд Тов. „Укр. Соколів" від. 170., отсим повідомляє всіх своїх Товаришів, що місячний мітінґ того-ж Товариства відбуде ся не 25-го січня але 11-го січня с. р. (то є сеї суботи) в гали під ч. 72 Моріс стр., Джерзи Сіти, Н. Дж. Вкінци повідомляємо всіх Товаришів, що кождий обовязаний прийти на сей мітінґ під загрозою $1.00 кари, понеже суть дуже важні справи, котрі безусловно мусять ся полагодити на дотичнім мітінґу як також довгуючі Товариші зволять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі зістануть виключені так з Р. Н. Союза як і з Тов. „Сокола". — За уряд: С. Милянович, предс.; А. Савка, кас.; М. Микитишин, секр. фін.

СТ. ЛЮІС, МО. Бр. сьв. Володимира Вел., від. 179, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 15. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: С. Зелінський, предс.; І. Заслоцький, заст. предс.; М. Годзин, кас.; М. Брокіс, заст. кас.; М. Петровський, секр. фін.; М. Стецин, секр. рекорд.; М. Білик, капітан; Ф. Колодій, хорунжий; С. Гирчак, дверник; Т. Шеремета, В. Ілечко і П. Пирожек, контр. ком.; Г. Салабай, Ф. Колодій, Й. Зелінський, П. Стоколоса, П. Кушляк і Я. Нищий, доворці хорих. Рівночасно повідомляє ся членів, що в разі якої недуги, хорий має повідомити секретаря, аби той міг завідомити доворців хорих, котрі суть зобовязані хорого члена відвідати яких три рази на тиждень, бо инакше запомога їм не буде виплачена, хочби і сьвідоцтва від лікаря мали. Слідуючий мітінґ відбуде ся 19. січня с. р., точно о годині 1-шій пополудни, в церковній гали. Члени, котрі прийдуть по молитві, підлягають карі 10 ц. Старий уряд має бути присутний на сім мітінґу. Напоминаєсь членів, щоби точно вирівнали свої довги, бо инакше будуть суспендовані. Кождий член, котрий має книжочку платничу, має її з собою на мітінґ принести, або враз з грішми передати другим. Русини зі Ст. Люіс і околиці будуть мати добру нагоду приступити до Братства і до Р. Н. Союза, бо на тім мітінґу буде приниматись нових членів. Всякі кореспонденції дотичні Братства і Р. Н. Союза просить ся адресувати: М. Метровський, секретар, 1500 S. 3rd St., St. Lou s, Mo.

ДІТРОЙТ, МІЧ. Уряд тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє отсим, що дня 22. грудня м. р. відбув ся річний мітінґ сего товариства, на котрім зістав вибраний слідуючий новий уряд: І. Бойко, предс.; Е. Курчак, містопр.; О. Ноґа, кас.; Т. Війтович, секр.; М. Тригук, містосекр.; І. Тригук і Й. Українець, контр. ком.; М. Пелех і Ф. Бурий, огл. хор.; І. Рунька, дверник. Мітінґи сего товар. відбувають ся першої неділі по 15-тім в гали „Клюб Роботнічи" при ул. Форест а Ґренди. — Т. Війтович, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Бр. князя Данила, від. 73, подає до відома, що на річнім мітінґу вибрано слідуючих нових урядників: Н. Пшоновський, предс.; О. Заходник, заст. предс.; Д. Модь, кас.; А. Сидор, секр.; П. Кіналь і М. Ковальчик, надз. хорих; Г. Микитин і М. Сьвідер, контрольори каси; І. Пилюк, дверник.

КРОМПТОН, Р. АЙ. Бр. сьв. Стефана, від. 246, подає до загальної відомости, що на річнім мітінґу дня 8. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: Ф. Тимошик, предс.; М. Андрець, кас.; Д. Цимбалістий, секр. В усіх справах братських просимо звертати ся на адресу: Dmyto Cymbalisty, Box 11, Crompton, R. I.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. сьв. Василія Вел., від. 278, взиває всіх своїх членів на річний мітінґ, котрий відбуде ся 26. січня с. р. На тім мітінґу буде принимати ся нових членів без вступного. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — Й. Котик, предс.; С. Сведюк, кас.; Д. Куделич, секр.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Бр. сьв. Юрія, від. 160, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 12. січня в неділю 1913 р. в галї Домбска під ч. 100 Ракавей Род, Джемейка, Н. Й. На той мітінґ мусить кождий член явити ся без ріжниці. Член, котрий не явить ся на той мітінґ, буде караний карою грошевою 50 цнт., а урядник $1.00. Мітінґ отворить предсідатель пів до четвертої по полудни. Секретар відчитає протокол з послідних 6-ох місяців, а відтак наступить збиране розмету. Хто з Русинів бажає вступити в члени Братства сьв Юрія і в члени Р. Н. Союза, нехай прибуде на сей мітінґ, бо буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — Я. Притика, предс.; Ст. Самборський, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Річний мітінґ тов. „Зап. Січ", від. 171, відбуде ся безуслівно в неділю дня 12. січня с. р. в гали читальні „Просьвіта". — За Уряд: Ол. Бучак, писар.

ЛАНКАСТЕР, Н. Й. Подає ся до відома всім членам Братства сьв. Василія, від. 87, що на 1913 рік вибрано слідуючий уряд: В. Москаль, предс.; В. Ямельський, заст. предс.; С. Кінь, секр. фін. і опікун Руського Молод. Союза; Т. Кінь, заст.; Л. Курило, секр. рекор.; І. Нестор, заст.; Т. Грицко, кас.; А. Стець, заст. кас.; контр. комісія: С. Максимяк, М. Котанський і М. Чехович; Г. Мідяк, опікун хорих; П. Нестор, заст.; В. Удич, капітан; Д. Сухина, хорунжий; П. Смільницький, полісман; Г. Плішка і М. Сенищ, післанці; Г. Окаль, дверник.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Бр. сьв. Василія Вел., від. 347, подає до відомости всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що 9. грудня м. р. при заснованю тогож Братства зістав вибраний слідуючий уряд: В. Морозович, предс.; А. Ковальчуківна, заступниця предс.; П. Процишин, секр.; Д. Ковалів, заст. секр.; С. Демус, кас.; А. Горбанівна, заст. кас.; контрольори: В. Матович і Ф. Бучинський. Просить ся всіх членів явити ся на мітінґу, котрий відбуде ся дня 12. січня с. р. о 1-шій год. пополудни на Шарп стр. ч. 12 (вхід з фронту), позаяк суть дуже важні справи до полагодженя. Відзиваємось рівнож до Вас, Бріджтонці, приведіть зі собою еще тих, котрі доси до Братства не вписались, бо щоб опісля не плакали на них їх діти, що були байдужні; а рівнож еще і свої з Мілвіл, котрі хочуть вступити до Р. Н. Союза, просимо явитись на мітінґу. Хто бере переступний лист, що приїзджає до Мілвіл, най зголосить ся в кождий день у секретаря Братства: 33 Шарп стр., Мілвіл, Н. Дж. — П. Процишин, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу, відбувшім ся 29. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: І. Кущак, предс.; Г. Бандровський, заст. предс.; В. Лехуш, секр.; С. Гладкий, заст. секр.; Ю. Мельник, кас.; Г. Куцопій, заст. кас.; І. Равлюк і А. Міщиха, конт. комісія; К. Урбан і І. Артимович, дозорці хорих; В. Хоміщак, капітан; Я. Вороньчак, заст. кап.; А. Стецій, дверник.

ТРЕСКОВ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 271, вибрало на річнім мітінґу дня 15-го грудня м. р. отсей новий уряд: С. Кирик, предс.; І. Яворський, заст. предс.; М. Кравчук, кас.; А. Костів, секр. фін.; Ю. Вітушинський, секр. рек.; І. Хомій, доз. хорих; контрольна комісія: С. Кирик і І. Іванюк; Ф. Малішевський, дверник.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. Ів. Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу вибрано отсей новий уряд: Д. Цеплий, предс.; К. Пех, заст. предс.; М. Напребецький, кас.; Д. Капустинський, заст. кас.; В. Стецула, секр.; І. Малищак, заст. секр.; контрольна комісія: М. Кузів, Н. Грундовський і І. Карман; Г. Кузьмінський, Г. Русинко, І. Потичко і О. Шпак, доз. хорих; Г. Русинко, капітан; М. Коцалівський і С. Фецак, хоружі; П. Бача, дверник. Мітінґи відбувають ся кождої першої неділі по 15-тім. — В. Стецула, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. сьв. Георгія, від. 250, взиває всіх своїх членів в дуже важній справі на мітінґ, котрий відбуде ся дня 12-го січня (януара) с. р. о год. 1.30 пополудни. — Д. Маційовський, предс.

ЮНҐСТАВН, О. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 140, вибрало на річнім мітінґу дня 15-го грудня м. р. отсей новий уряд: А. Литвин, предс.; М. Мирдич, заст. предс.; В. Скиба, секр.; Ю. Литвин, заст. секр.; Г. Душний, кас.; І. Лопушанський, заст. кас.; Ю. Литвин, капітан; контр. ком.: А. Пирко і І. Рудик; доз. хорих: С. Федорчик, М. Кибало і Д. Швець; І. Лопушанський, полісман; В. Хумик, дверник; в разі недуги членів мают відвідувати їх отсі члени: М. Перлецький, В. Хіть, М. Мирдич і А. Волощюк. Мітінґи відбувають ся кождої першої неділі в місяци зараз по Службі Божій, на 522 Вест Райєн Аве. — В. Скиба, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Тисьмениця, від. 144, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 12-го січня с. р. Просить ся всіх членів, щоби явили ся на сей мітінґ і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі не будуть мати права голосувати на тім мітінґу ані не можуть зістати урядниками. На тім мітінґу буде вибір нового уряду і буде полагоджувати ся инші важні справи. Неявивший ся член чи урядник заплатить 50 цнт. кари. — Уряд товариства.